

Ympäristöterveys

OHJEITA KAUNEUSHOITOLAN, LÄVISTYSLIIKKEEN JA SOLARIUMIN PERUSTAMISEEN

Tämä ohje on tarkoitettu kauneushoitoloiden, tatuointi- ja lävistysliikkeiden, kuppaus- ja solarium-palveluja tarjoavien huoneistojen toiminnan suunnitteluun. Ohje soveltuu sekä uusien tilojen suunnitteluun, että jo olemassa olevien huoneistojen muutoksiin sekä kodin yhteydessä toimivien ja kiertävien toiminnanharjoittajien toiminnan suunnitteluun. Kiinteistönomistajan tehtävä on selvittää Lahden rakennusvalvonnasta tarvittavat luvat ja vaatimukset mahdollista rakennusluvan käyttötarkoituksen muutosta varten.

Terveysuojelulain mukainen ilmoitus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä terveysuojelulain 13 § mukainen ilmoitus toiminnastaan Lahden ympäristöterveyteen viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista, toimijan vaihtumista tai olennaista muuttamista. Kirjalliseen ilmoitukseen on liitettävä ajantasainen pohjapiirustus ja kalustesuunnitelma. Ilmoitus tehdään sähköisesti valtakunnalliseen ympäristöterveydenhuollon valvontatietojärjestelmään [ILPPAAN](#) tai [ilmoituslomakkeella](#).

Toiminnanharjoittajalle annetaan todistus ilmoituksen käsittelystä. Ilmoituksen käsittelystä peritään Lahden kaupungin taksan mukainen maksu. Ilmoituksen käsittelyn jälkeen tiloihin tehdään suunnitelman mukaisia tarkastuksia.

Tilojen suunnittelu

Toiminnanharjoittajan vastuulla on tuntea kauneushoitolaa koskevat lait ja siihen liittyvät kauneushoitolalle asetetut vaatimukset ja toimia niiden mukaisesti. Terveystarkastajalta saa lisäneuvoja. Toiminnanharjoittajan on toimitilaa valittaessa selvittävä huoneiston tekninen soveltuvuus aiottuun käyttötarkoitukseen. Soveltuvuuteen vaikuttavat mm. vesipisteiden lukumäärä (käsienpesu, hoito- ja siivousvälineiden huolto ja sijainti, pyykinpesun mahdollisuus (ei wc-tilassa), ilmanvaihdon riittävyys sekä mahdollisten kohdepoistojen tarpeellisuus.

Tilat on suunniteltava, sijoitettava, rakennettava, varustettava ja pidettävä kunnossa niin, että siellä käyville asiakkaille ei aiheudu terveyshaittaa. Toiminnasta ei saa aiheutua haittaa myöskään viereisiin huoneistoihin.

Suunnittelussa on huomioitava seuraavat asiat:

Riittävät tilat

- Vesipisteet ovat suunnittelun lähtökohta. **Käsienpesupaikka on oltava hoitotilassa.** Mikäli tiloissa työskentelee useampia henkilöitä, on oltava erilliset vesipisteet käsienpesuun, työvälineiden huoltoon ja pesuun sekä jalkahoitovälineiden pesuun. Lisäksi jalkahoitovesille on oltava erillinen kaatoallas.
- Riittävästi työtasoja työskentelyä, välineiden huoltoa ja puhdistusta varten
- Huolto- ja säilytystilaa välineille ja tarvikkeille
- Hygieeniset säilytystilat puhtaille välineille, likaiset välineet säilytetään erikseen
- Tiloissa on oltava wc, joka voi olla yhteinen asiakkaille ja henkilökunnalle
- Tilat henkilökunnan vaatteiden ja muiden henkilökohtaisten tavaroiden säilyttämistä varten
- Asiakkaiden odotustila sekä säilytyspaikka vaatteille ja kengille
- Asiakkaille on oltava pukeutumis- ja suihkutilat (kuppaus, solarium)
- Uloskäynnin yhteydessä tuulikaappi, ilmaverho tai muu tekninen ratkaisu pölyn, lian ja vedon ehkäisemiseksi

Vesipisteet

- Työpisteen vieressä tai välittömässä läheisyydessä (samassa tilassa) on oltava käsienpesupiste, joka on varustettu nestesaippualla, kertakäyttöisillä käsipyyhkeillä ja käsidesillä sekä roska-astialla.
- Välineiden pesua ja huoltoa varten on oltava vesipiste
- Mikäli vesipisteitä on vain yksi, se on hyvä varustaa kahdella altaalla
- Jalkahoitovesille on oltava erillinen kaatoallas
- Wc:n käsienpesupiste on tarkoitettu ainoastaan wc-käyttöä varten
- Wc:n käsienpesupiste ei sovellu hoitovälineiden eikä siivousvälineiden puhdistukseen

Siivousvälineiden säilytys- ja huoltotila

- Hyvin varustetussa siivousvälinetilassa on vesipiste ja kaatoallas, lämpökuivain, pitkävartisille siivousvälineille seinäteline, riittävästi hyllytilaa ja muuta varastointitilaa sekä poistoilmanvaihto.
- Siivousvälineitä ei tule hygieniasyistä säilyttää lattialla tai wc-tilassa
- Siivousvälineiden puhtaudesta on huolehdittava
- Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää kertakäyttöisiä siivouspyyhkeitä (ellei ole asianmukaista pyykinpesumahdollisuutta tai vesipisteellistä ja kaatoaltaallista siivousvälinetilaa).

Pyykinpesu

- Pyykinpesuun (kuivaava pesukone, kuivausrumpu/kuivauskaappi) on järjestettävä riittävät tilat.
- Siivouspyyhkeet on pestävä käytön jälkeen pyykinpesukoneessa mahdollisimman korkeassa lämpötilassa, vähintään +60 asteessa.

Riittävä ilmanvaihto ja valaistus

- Ilmanvaihdon suunnittelussa on huomioitava toiminnan laatu, asiakasmäärät ja kemikaalien aiheuttamat päästöt.
- Ilmanvaihtojärjestelmäksi suositellaan vähintään koneellista poistoa, mikäli asiakaspaikkoja on enemmän kuin yksi. Koneellisessa poistossa huomioidaan riittävä korvausilman saanti.
- Tarvittaessa työpisteelle asennetaan lisäksi kohdepoisto (kynsihoidot).
- Huomioithan riittävän valaistuksen työskentelypisteessä

Pintamateriaalit

- Pintojen ja kalusteiden on oltava hyväkuntoiset sekä helposti puhtaana pidettävät ja kestävät sekä käyttötarkoitukseen soveltuvat ja ehjät.

Jätehuolto

- Roska-astiat pidetään puhtaana ja tyhjennetään vähintään päivittäin (jätehuollon järjestäminen).

- Erityisjätteet, niiden säilytysastiat ja hävittäminen toimitetaan niille tarkoitettuun keräilypaikkaan.

Kodin yhteydessä toimivien ja kiertävien toiminnanharjoittajien tilat

- Kiertävästä toiminnasta on tehtävä ilmoitus kotikunnan ympäristöterveyteen.
- Toiminnan sijoittamiselle asuinhuoneistojen yhteyteen on tarvittaessa hankittava taloyhtiön lupa (esimerkiksi kerrostalo)
- Toimintaa varten on varattava oma työtila, jossa on oltava vesipiste käsipesua, välineiden puhdistusta ja huoltoa varten.
- Toiminta ja välinehuolto on erotettava kodin muusta toiminnasta.
- Välinehuolto ja käsienpesu ei saa tapahtua esim. kodin keittiössä tai wc:ssä.

Muuta huomioitavaa:

Välineiden puhdistus

- Työvälineet on puhdistettava aina mekaanisesti.
- Ilman mekaanista puhdistusta desinfiointi ja sterilointi eivät välttämättä ole tehokkaita, sillä mikrobit voivat säilyä elinkykyisenä lian ja biofilmien alla.
- Kasvo- ja jalkahoitoja varten on oltava omat työvälineet ja ne on puhdistettava, desinfioitava ja säilyttävä erillään toisistaan.
- Puhtaat työvälineet säilytetään suojassa pölyltä ja likaantumiselta ja käsitellään vain puhtain desinfioiduin käsin.
- Huomioi, että kertakäyttövälineet ovat todella kertakäyttöisiä!
- Huonokuntoiset välineet on poistettava käytöstä.

Desinfiointi

- Ihon kanssa kosketuksissa olevat välineet on desinfioitava mekaanisen puhdistuksen jälkeen.
- Desinfioinnilla vähennetään mikrobien määrää, mutta ei tuhota niiden itiöitä.
- Desinfiointiainetta on käytettävä valmistajan käyttöohjeen mukaisesti.

Sterilointi

- Käytä ihoa läpäisevissä / limakalvojen kanssa kosketuksiin joutuviissa välineissä kertakäyttöisiä, yksittäispakattuja steriilejä välineitä. **Ihoa rikkovien välineiden on oltava steriilejä.**
- Sterilointilaitteen käytössä ja huollossa on toimittava valmistajan ohjeiden mukaisesti.
- Steriloinnin tehon varmistamiseksi tulisi ottaa pintapuhtausnäytteitä.

Hygieeniset työtavat

- Toimenpiteen aikana noudatetaan hyviä hygieenisiä työtapoja.
- Ihon / limakalvon läpäisevissä toimenpiteissä on käytettävä puhtaita kertakäyttöisiä suojakäsineitä.
- Käsineet on vaihdettava usein ja aina kun keskeytät työn.
- Kädet on pestävä myös ennen käsineiden pukemista ja niiden riisumisen jälkeen.
- Asiakkaan iho on desinfioitava ennen ihoa rikkovaa toimenpidettä tarkoitukseen soveltuvalla desinfiointiaineella.
- Muista asianmukainen työasu.

Asiakkaan neuvonta

- Ennen toimenpidettä asiakkaalle on annettava riittävät tiedot toimintaan liittyvistä mahdollisista turvallisuusriskeistä. Lisäksi on varmistettava asiakkaan mahdolliset yliherkkyydet toimenpiteessä käytettäville aineille ja muut mahdolliset toimenpiteeseen vaikuttavat asiakkaan sairaudet.
- Ihoa rikkovassa toimenpiteessä asiakkaalle on annettava riittävät jälkihoito-ohjeet. Ihoa rikkovissa toimenpiteissä on varmistettava, että asiakas ymmärtää jälkihoidon tärkeyden ja mahdollisen tulehdusriskin.
- Tatuointia ei suositella tehtävän alle 18-vuotiaalle ilman huoltajan kirjallista suostumusta.
- Tatuointia ei suositella tehtävän myöskään päihtyneelle henkilölle.
- Asiakkaalle on annettava täytettäväksi asiakastietolomake esimerkiksi ennen tatuointia, lävistystä tai microblading -käsittelyä.

Solarium

- Asiakkaille järjestetään pukeutumis- ja wc-tilat sekä tarvittaessa suihkutilat.
- Solariumlaitteen pinnat, jotka joutuvat kosketuksiin ihon kanssa, on puhdistettava jokaisen käyttökerran jälkeen.
- Toiminnanharjoittaja (solariumyrittäjä) vastaa käytön turvallisuudesta ja hänen on nimettävä täysi-ikäinen vastuuhenkilö, joka valvoo, etteivät alle 18-vuotiaat käytä solariumilaitteita.
- Vastuuhenkilön läsnäolo on välttämätöntä aina, kun solariumlaitetta käytetään ja laitteiden on oltava jatkuvassa seurannassa. Vastuuhenkilön tehtävänä on tarvittaessa opastaa asiakasta laitteen ja silmiensuojainten turvallisessa käytössä.
- Itsepalvelusolariumit ovat kiellettyjä.
- Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että solariumlaitteiden välittömässä läheisyydessä ovat laitteen käyttö- ja säteilyturvallisuusohjeet. Säteilyturvakeskuksen juliste "Solariumin ikäraja on 18 vuotta" kattaa säteilyturvallisuuteen liittyvät ohjeet.
- Suositeltava paperikoko tietojen esittämiselle on A3.
- Solariumlaitteessa on oltava ajastin, joka lopettaa säteilyn asetetun ajan kuluttua ja ajastimen asetusarvojen on oltava yhteneviä suositeltujen säteilytysaikojen kanssa.
- Laitteen läheisyydessä on oltava ohjeet laitteen ajastimen ja muiden laitteeseen liittyvien toimintojen, esimerkiksi hätäkatkaisimen käytöstä.
- Säteilyturvakeskus (STUK) valvoo solariumilaitteita ja niiden käyttöä säteilylain nojalla.
- Lisätietoa löytyy Säteilyturvakeskuksen kotisivuilta.

Omavalvontasuunnitelma

Toimintaa on harjoitettava siten, että estetään terveyshaittojen syntyminen. Toiminnanharjoittajan on tunnistettava toiminnan ja toimitilojen olosuhteiden mahdolliset terveysriskit. Nämä on pystyttävä toiminnassa minimoimaan / estämään. Ympäristöterveys suosittelee kirjallisen ohjeistuksen laatimista kirjallisena.

1. Toiminnan kuvaus ja tilat

- Tiloissa tarjottava toiminta ja palvelu
- Henkilömäärät

- Vesipisteiden määrät
- Wc-istuinten määrät
- Siivous- ja pyykinhuolto
- Toiminnassa käytettävät laitteet, niiden huolto ja puhtaanapito
- Työvälineiden desinfiointi ja sterilointi
- Pintojen puhdistus ja desinfiointi
- Tilojen terveydelliset olosuhteet kuten ilmanvaihto, lämpöolot, melu ja valaistus

2. Toiminnan riskitekijät

- Toiminnot, joihin sisältyy terveystriski
- Herkät väestö- ja riskiryhmät
- Toiminnassa ja tiloissa tapahtuvat muutokset (tiedottaminen ympäristöterveyteen)
- Huoneiston kunnossapito
- Eriytilanteet (esim. epidemiat) ja niihin varautuminen

3. Toiminnan ja riskitekijöiden ennaltaehkäisy

- Kuvaus käsihygieniasta
- Henkilökunnan perehdytys ja asiakkaiden ohjeistus (kirjallisena)
- Tilojen ylläpito, siisteys, järjestys ja hygieenisuus (siivoussuunnitelma)
- Haittaeläinten torjunta
- Toiminnanharjoittajan on hyvä seurata aistinvaraisesti talousveden lämpötilaa legionellavaaran ehkäisemiseksi (alle +20 astetta tai yli +50 astetta)

4. Hygieeninen työskentely

- Huomioi järjestys! Pyyhi pinnat puhtaasta likaiseen.
- Pinnat ja työvälineet puhdistetaan /huolletaan aina huolellisesti jokaisen asiakkaan jälkeen.

5. Tatuointi-, lävistys- ja muita kehonmuokkauspalveluita tarjoavien toiminnanharjoittajien

turvallisuusasiakirjan ohjeistus löytyy Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) sivulta.

Sovellettava lainsäädäntö

- Terveydensuojelulaki (763/1994)
- Terveydensuojeluasetus (1280/1994)
- Valviran terveydensuojelun valvontaohjeisto
- Säteilylaki (859/2018)
- Jätehuoltomääräykset Salpakierto

Yhteystiedot

Rakennus- ja ympäristövalvonta

Ympäristöterveys

www.lahti.fi

Ympäristöterveyden päivystysnumero: 03 733 4577, ti-to klo 9–10

Sähköposti: terveydensuojelu@lahti.fi tai etunimi.sukunimi@lahti.fi